

INFORMACJA SYGNALNA
MONITORING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W WOJEWÓDZTWIE ZACHODNIOPOMORSKIM

II PÓŁROCZE 2019

Zgodnie z zapisami Ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (art. 8, ust. 1 pkt 3 i art. 9, ust. 1 pkt 9) opracowanie badań i analiz rynku pracy, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu województwa oraz samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych powinien być kluczowym narzędziem wykorzystywanym przy planowaniu działań prowadzących do osiągnięcia równowagi na lokalnym rynku pracy.

Prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych pozwoli w szczególności na¹:

- określenie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowo-kwalifikacyjnej na lokalnych, regionalnych i krajowym rynku pracy,
- stworzenie bazy informacyjnej dla opracowania przyszłych struktur zawodowo-kwalifikacyjnych w układzie lokalnym, regionalnym i krajowym,
- określenie odpowiednich kierunków szkolenia bezrobotnych, zapewniając większą efektywność organizowanych szkoleń,
- bieżącą korektę poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego (dotyczy władz oświatowych oraz dyrekcji szkół),
- usprawnienie poradnictwa zawodowego poprzez wskazanie zawodów deficytowych i nadwyżkowych,
- usprawnienie pośrednictwa pracy poprzez uzyskanie informacji o planowanych ofertach pracy na rok przyszły oraz przewidywanej liczbie absolwentów według zawodów,
- ułatwienie realizacji programów specjalnych dla aktywizacji osób długotrwale bezrobotnych w celu promowania ich ponownego zatrudnienia.

Ponadto, informacje o bezrobociu i ofertach pracy według zawodów posłużą w szczególności, jako źródło informacji do:

- dostosowania poziomu, struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy,
- prowadzenia racjonalnej i zgodnej z realiami rynku pracy gospodarki środkami Funduszu Pracy, pozostającymi w dyspozycji powiatowych urzędów pracy, w zakresie asygnowania środków na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, szczególnie w zakresie programów specjalnych i aktywizacji absolwentów,
- opracowywania przez samorządy lokalne strategii działania oraz oceny i weryfikacji ich założeń w części dotyczącej łagodzenia skutków bezrobocia oraz promocji zatrudnienia,

---

¹ Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy, Instytut Nauk Społeczno Ekonomicznych 2012 rok, s. 8-9.

- planowania działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego, poprzez bieżące wskazywanie doradcom zawodowym profesji poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz takich, na które maleje zapotrzebowanie,
- stworzenia praktycznego systemu wymiany informacji o wzajemnych powiązaniach, zachodzących pomiędzy potrzebami rynku pracy i systemem edukacyjnym, tak dla instytucji rynku pracy, jak instytucji edukacyjnych,
- usprawnienia pośrednictwa pracy, poprzez dostarczanie informacji zawodoznawczych charakteryzujących stan i ewolucję rynków zatrudnienia (ze szczególnym uwzględnieniem zawodów deficytowych i nadwyżkowych) w środowiskach lokalnych,
- stworzenia podstaw do dyskusji o korekcie kierunków struktury i treści kształcenia zgodnie z wymogami poszczególnych rynków pracy,
- uświadomienia pracownikom instytucji rynku pracy, skali niedostosowania struktury zawodów/specjalności do potrzeb rynku pracy,
- wyposażenia przedstawicieli instytucji edukacyjnych w wiedzę o stanie i ewolucji rynku pracy w województwie i (odpowiednim) powiecie,
- podniesienia wiedzy przedstawicieli instytucji edukacyjnych o procesie dostosowania edukacji do wymagań wojewódzkiego i powiatowego rynku zatrudnienia,
- uzyskania przez przedstawicieli instytucji edukacyjnych wiedzy, niezbędnej do prowadzenia bieżącej koordynacji edukacji z zatrudnieniem,
- podniesienia świadomości przedstawicieli instytucji zajmujących się rynkiem pracy i rynkiem edukacyjnym o konieczności prowadzenia zintegrowanych działań na rzecz dostosowania systemu kształcenia do potrzeb rynku pracy.

Zakłada się, że głównymi użytkownikami informacji zawartych w opracowaniu będą:

- Urząd Marszałkowski Województwa Zachodniopomorskiego,
- Wojewódzki Urząd Pracy w Szczecinie i powiatowe urzędy pracy z terenu województwa zachodniopomorskiego,
- lokalne władze oświatowe i dyrekcje szkół ponadgimnazjalnych oraz placówki naukowo – badawcze,
- zainteresowane lokalne organy rządowe i samorządowe,
- instytucje i organizacje społeczno – polityczne z terenu województwa zachodniopomorskiego zainteresowane współdziałaniem na rynku pracy,
- Ministerstwo Rodziny Pracy i Polityki Społecznej,
- instytucje szkoleniowe.

Uwagi metodologiczne

Z uwagi na to, że dotychczas prowadzony monitoring stanowił jedynie diagnozę sytuacji obecnej Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej zleciło opracowanie nowej metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych. Metodologia ta została przygotowana w 2012 roku na zlecenie Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich przez Instytut Nauk Społeczno-Ekonomicznych z Łodzi.²

Informacja sygnalna za I półrocze 2015 roku była pierwszą informacją sporządzoną w oparciu o nową metodologię. Do przygotowania zestawienia posłużyły dane o liczbie zarejestrowanych bezrobotnych i ofertach pracy z systemu Syriusz oraz przygotowane przez WUP w Szczecinie dane o liczbie ofert pracy zamieszczanych w Internecie.³

Na ogólnopolskim portalu internetowym pod adresem <http://mz.praca.gov.pl> można zapoznać się z wynikami monitoringu zawodów zarówno dla kraju jak i dla województw oraz poszczególnych powiatów.

Podstawowymi miernikami stosowanymi w monitoringu do określenia deficytu bądź nadwyżki zawodu są:

Wskaźnik dostępności ofert pracy

$$B/O_t^k = \frac{\bar{B}_t^k}{\bar{O}_t^k}$$

gdzie: $\bar{B}_t^k$ - średniomiesięczna liczba bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,

$\bar{O}_t^k$ - średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t.

Miernik informuje o dostępności oferty pracy w danej grupie elementarnej. Im wyższa wartość miernika tym dostępność niższa.

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia

$$WDB_t^k = \frac{DB_t^k}{\bar{B}_t^k} * 100$$

gdzie: DB_t^k - liczba długotrwałe bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,

$\bar{B}_t^k$ - liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t.

---

² Metodologia wypracowana została w ramach projektu „Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy” zainicjowanego przez Departament Rynku Pracy i Polityki Społecznej (Program Operacyjny Kapitał Ludzki, Działanie 1.1 – Wsparcie systemowe instytucji rynku pracy).

³ Badanie przeprowadzone przez WUP w Szczecinie na zlecenie MRPiPS w sierpniu oraz listopadzie 2019 roku. Badaniem zostały objęte oferty pracy dostępne na portalu Zielona Linia. Dane z każdego poniedziałku i środy w miesiącu październiku były gromadzone w ogólnopolskim systemie Viator, weryfikowane przez WUP a następnie uogólniane na II półrocze 2019 roku.

Wartość miernika informuje o tym, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów stanowią długotrwale bezrobotni. Im większa wartość miernika tym więcej długotrwale bezrobotnych w danej grupie elementarnej zawodów.

Wskaźnik płynności bezrobotnych

$$WPB_t^k = \frac{OB_t^k}{NB_t^k}$$

gdzie: OB_t^k – odpływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,

NB_t^k - napływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t.

Wartość miernika wskazuje na kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.

Tabela 1. Identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych

Zawody deficytowe	Wskaźnik dostępności oferty pracy	Wskaźnik długotrwałego bezrobocia	Wskaźnik płynności bezrobotnych
deficytowe	$B/O_t^k < 0,9$	$WDB_t^k \leq Me$ lub brak wartości	$WPB_t^k \geq 1$ lub brak wartości
zrównoważone	$0,9 \leq B/O_t^k \leq 1,1$	$WDB_t^k \leq Me$ lub brak wartości	$WPB_t^k \geq 1$ lub brak wartości
nadwyżkowe	$B/O_t^k > 1,1$ lub brak wartości	$WDB_t^k > Me$	$WPB_t^k < 1$

Źródło: Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy, Instytut Nauk Społeczno Ekonomicznych 2012 rok.

Z przedstawionej tabeli wynika, że:

Zawody deficytowe to zawody, w których liczba dostępnych ofert pracy jest większa od średniego stanu bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym, odsetek długotrwale bezrobotnych w tych zawodach jest nieznacznym, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody maksymalnie deficytowe to zawody, w których nie odnotowano bezrobotnych czyli wskaźnik dostępności oferty pracy wynosi zero.

Zawody zrównoważone to zawody, w których liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznacznym, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody nadwyżkowe to zawody, w których występuje przewaga liczebna bezrobotnych nad dostępnymi ofertami pracy, bezrobocie długotrwale jest relatywnie wysokie, a napływ bezrobotnych przewyższa ich odpływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody maksymalnie nadwyżkowe to takie, dla których nie ma żadnych ofert pracy tj. wskaźnik dostępności oferty pracy nie przyjmuje żadnych wartości (dzielenie przez zero).

Ranking elementarnych grup zawodów deficytowych i nadwyżkowych w II półroczu 2019 roku

Tabela 2. Grupy elementarne deficytowe, zrównoważone i nadwyżkowe w II półroczu 2019 roku

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód maksymalnie deficytowy	Kierownicy do spraw technologii informatycznych i telekomunikacyjnych
		Optometryści
	zawód deficytowy	Funkcjonariusze służby więziennej
		Robotnicy robót stanu surowego i pokrewni gdzie indziej niesklasyfikowani
		Specjaliści do spraw szkoleń zawodowych i rozwoju kadr
		Urzędnicy do spraw świadczeń społecznych
		Sprzedawcy w stacji paliw
		Diagności laboratoryjni bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
		Konstruktorzy i krojczowie odzieży
		Szklarze
		Operatorzy urządzeń pakujących, znakujących i urządzeń do napełniania butelek
		Kierowcy autobusów i motorniczowie tramwajów
		Monterzy i konserwatorzy instalacji klimatyzacyjnych i chłodniczych
		Hodowcy drobiu
		Technicy nauk biologicznych (z wyłączeniem nauk medycznych)
		Strażacy
		Monterzy gdzie indziej niesklasyfikowani
		Specjaliści do spraw wychowania małego dziecka
		Operatorzy wprowadzania danych
		Operatorzy urządzeń telekomunikacyjnych
Analitycy systemów komputerowych		
Wizytatorzy i specjaliści metod nauczania		
Nauczyciele szkół specjalnych		
RÓWNOWAGA	zawód zrównoważony	Specjaliści do spraw baz danych i sieci komputerowych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)
		Instruktorzy fitness i rekreacji ruchowej
		Psycholodzy i pokrewni
		Czyściciele pojazdów
		Kierowcy samochodów ciężarowych
		Lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty)
		Robotnicy w produkcji wyrobów mleczarskich

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Dietetycy i żywieniowcy
		Górnicy podziemnej i odkrywkowej eksploatacji złóż i pokrewni
		Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej
		Technicy rolnictwa i pokrewni
		Obuwnicy i pokrewni
		Jubilerzy, złotnicy i pokrewni
		Rolnicy produkcji roślinnej i zwierzęcej pracujący na własne potrzeby
		Lekarze dentyści bez specjalizacji, w trakcie specjalizacji lub ze specjalizacją I stopnia
		Szwaczki, hafciarki i pokrewni
		Kreślarze
		Operatorzy sieci i systemów komputerowych
		Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych
		Maszyniści kotłów parowych i pokrewni
		Robotnicy wykonujący prace proste przy uprawie roślin i hodowli zwierząt
		Technicy budownictwa
		Ślusarze i pokrewni
		Ogrodnicy
		Robotnicy wykonujący proste prace polowe
		Pracownicy domowej opieki osobistej
		Pracownicy administracyjni i sekretarze biura zarządu
		Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii
		Fryzjerzy
		Zamiatacze i pokrewni
		Piekarze, cukiernicy i pokrewni
		Artyści plastycy
		Szyldziarze, grawerzy i zdobnicy ceramiki, szkła i pokrewni
		Robotnicy wykonujący prace proste w budownictwie drogowym, wodnym i pokrewni
		Sprzedawcy sklepowi (ekspedienci)
		Kucharze
		Robotnicy leśni i pokrewni
		Monterzy sprzętu elektrycznego
		Mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych
		Położne bez specjalizacji lub w trakcie specjalizacji
		Rękodzielnicy wyrobów z tkanin, skóry i pokrewnych materiałów
		Murarze i pokrewni
		Pomoce domowe i sprzątaczk
		Betoniarze, betoniarze zbrojarze i pokrewni
		Agenci sprzedaży bezpośredniej
		Operatorzy maszyn i urządzeń do obróbki drewna
		Robotnicy wykonujący prace proste w leśnictwie
Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani		
Średni personel ochrony środowiska, medycyny pracy i bhp		

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna	
		Monterzy sprzętu elektronicznego	
		Hydraulicy i monterzy rurociągów	
		Gospodarze budynków	
		Wydawcy posiłków	
		Ustawiacze i operatorzy obrabiarek do metali i pokrewni	
		Dekarze	
		Barmani	
		Kelnerzy	
		Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni	
		Robotnicy czyszczący konstrukcje budowlane i pokrewni	
		Operatorzy urządzeń do obróbki powierzchniowej metali i nakładania powłok	
		Elektromechanicy i elektromonterzy	
		Zaopatrzeniowcy	
		Formierze odlewniczy i pokrewni	
		Robotnicy przygotowujący drewno i pokrewni	
		Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani	
		Pomoce i sprzątaczk biurowe, hotelowe i pokrewnie	
		Doradcy finansowi i inwestycyjni	
		Maszyniści i operatorzy maszyn i urządzeń dźwigowo-transportowych i pokrewni	
		Robotnicy wykonujący prace proste w przemyśle gdzie indziej niesklasyfikowani	
		Księgowi	
		Monterzy konstrukcji budowlanych i konserwatorzy budynków	
		Spawacze i pokrewni	
		Pracownicy ochrony osób i mienia	
		Operatorzy urządzeń wiertniczych i wydobywczych ropy, gazu i innych surowców	
		Robotnicy wykonujący prace proste w ogrodnictwie i sadownictwie	
		Pomoce kuchenne	
		Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji wyrobów spożywczych i pokrewni	
		zawód maksymalnie nadwyżkowy	Filozofowie, historycy i politolodzy
			Operatorzy maszyn do produkcji obuwia i pokrewni
	Muzycy i pokrewni		
	Operatorzy maszyn i urządzeń do przeróbki mechanicznej kopalin		
	Stewardzi		
	Robotnicy wykonujący prace proste w kopalniach i kamieniołomach		
Pracownicy lombardów i instytucji pożyczkowych			

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na stronie mz.praca.gov.pl